YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

9 päivänä lokakuuta 2002 *

Asiassa T-134/01,

Hans Fuchs Versandschlachterei KG, kotipaikka Duisburg (Saksa), edustajanaan asianajajat U. Schrömbges, L. Harings ja C. Hütter,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Niejahr, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii ensisijaisesti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin velvoittaa komission maksamaan 13 130,04 Saksan markkaa (DEM) (6 713,28 euroa) lisättynä 8 prosentin vuotuisella korolla 1.3.2000 lukien, ja toissijaisesti, että se velvoittaa Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährungin

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

maksamaan 13 130,04 DEM (6 713,28 euroa) lisättynä 8 prosentin vuotuisella korolla 1.3.2000 lukien,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. M. Moura Ramos sekä tuomarit J. Pirrung ja A. W. H. Meij,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.4.2002 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskeva lainsäädäntö

1 Maataloustuotteiden toimittamista Venäjän federaatiolle koskevasta ohjelmasta 17 päivänä joulukuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2802/98 (EYVL L 349, s. 12) säädetään maataloustuotteiden käyttöön antamisesta Venäjän federaatiolle.

2 Asetuksen N:o 2802/98 2 artiklan 3 kohdan mukaan toimituskustannukset, purkamisesta johtuvia kuluja lukuun ottamatta myös kuljetuskustannukset satamiin tai raja-asemille, ja tarvittaessa yhteisössä suoritettavan jalostuksen kustannukset vahvistetaan tarjouskilpailumenettelyllä tai, asian kiireellisyyteen tai kuljetusvaikeuksiin liittyvistä syistä, rajoitetulla tarjouskilpailumenettelyllä.

3 Asetuksen N:o 2802/98 4 artiklan 1 kohdan mukaan komissio vastaa toimien toteuttamisesta tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

4 Maataloustuotteiden jakeluohjelmasta Venäjän federaatiolle annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2802/98 soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 18 päivänä tammikuuta 1999 annetun komission asetuksen (EY) N:o 111/1999 (EYVL L 14, s. 3) kolmannessa perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

" — — hyväksyttävän kilpailutilanteen järjestäminen yhteisön eri toimijoiden välillä edellyttää, että jalostettujen tuotteiden ja niiden tuotteiden toimitukset, joita ei ole interventiovarastoissa ja jotka on hankittava yhteisön markkinoilta, järjestetään kahdessa vaiheessa ja myönnetään tilanteen mukaan erikseen tuotteen jalostaminen tai sen hankkiminen yhteisön markkinoilta, ja jälkeenpäin tuotteen toimittaminen määräpaikkaan edunsaajamaassa."

5 Asetuksen N:o 111/1999 2 artiklan 3 kohta kuuluu seuraavasti:

"Tarjouskilpailu voi koskea yhteisön markkinoilta hankittavien tuotteiden toimituskulujen määrittämistä. Näiden toimitusten osalta kulut kattavat etenkin tuotteen hinnan ja tarjouskilpailuilmoituksessa vahvistettuun määräpaikkaan toimitettavien tuotteiden pakkaamisen ja merkitsemisen kyseisestä tarjouskilpailusta annettujen määräysten mukaisesti."

6 Asetuksen N:o 111/1999 4 artiklan 1 kohdassa todetaan, että tarjoukset on tehtävä kirjallisina tarjouskilpailuilmoituksessa mainitulle interventioelimelle, joka kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdan nojalla, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna 28.5.1999 annetulla komission asetuksella N:o 1125/1999 (EYVL L 135, s. 41), lähettää komissiolle kunkin erän osalta täydelliset jäljennökset kahdesta parhaasta tarjouksesta.

7 Asetuksen N:o 111/1999 6 artiklan 3 kohdan nojalla, sellaisena kuin kyseinen artikla on muutettuna asetuksella N:o 1125/1999, komissio ilmoittaa mahdollisimman nopeasti toimituksen myöntämisestä tarjouskilpailun voittajalle ja lähettää jäljennöksen tästä päätöksestä interventioelimelle tai -elimille, jotka ovat vastaanottaneet nämä tarjoukset.

8 Asetuksen N:o 111/1999 10 artiklan 1 kohdan mukaan toimituksia koskeva maksuhakemus esitetään interventioelimelle.

9 Asetuksen N:o 111/1999 16 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kaikki tämän asetuksen mukaisten toimitusten suorittamisesta tai suorittamatta jättämisestä aiheutuvat taikka tällaisia toimituksia koskevien säännösten tulkinnasta aiheutuvat riidat."

10 Komissio antoi toisen tarjouskilpailun avaamisesta sianlihan hankkimiseksi yhteisön markkinoilta sen Venäjälle tapahtuvaa jatkotoimitusta varten 28 päivänä toukokuuta 1999 annetun asetuksen (EY) N:o 1135/1999 (EYVL L 135, s. 85).

11 Asetuksen N:o 1135/1999 1 artiklan mukaan avataan tarjouskilpailu liitteessä I määriteltyä laatua olevan, asetuksen N:o 111/1999 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna toimituksena luovutettavan, ruhoekvivalenttina ilmaistun 40 000 tonnin sianlihaerän toimituskustannusten määrittämiseksi mainitun asetuksen yksityiskohtaisten sääntöjen sekä tämän asetuksen säännösten mukaisesti.

12 Asetuksen N:o 1135/1999 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Erän toimitukseen sisältyy:

a) liitteessä I määriteltyjen tuotteiden ostaminen yhteisön markkinoilta ja tuoreina ostettujen tuotteiden osalta niiden jalostaminen jäädytetyiksi tuotteiksi,

b) tuotteiden pakkaaminen ja merkitseminen liitteessä I annettujen ohjeiden mukaisesti,

c) tuotteiden toimittaminen yhteisössä sijaitsevasta kylmävarastosta tarjouksen tekijän tarjouksessaan ilmoittamaan paikkaan, kuljetusvälineeseen lastattuina ja liitteessä II vahvistetussa määräajassa,

d) tuotteen pitäminen ennen lastauksen alkamista kuljettajan saatavilla vähintään kymmenen työpäivän ajan liitteessä II vahvistetuista päivämääristä. Tämän ajan jälkeen tuotteiden hankkimista koskeneen voittaneen tarjouksen tekijälle kuuluu asetuksen (EY) N:o 111/1999 7 a artiklan 1 kohdassa vahvistettu summa.

Tarjouksessa on mainittava (kylmävaraston) tarkka osoite, jossa tuotteet luovutetaan ja johon on kerättävä kaikki samaan erään kuuluvat tuotteet. Kuljettajalla on oltava vaivaton pääsy ottamaan tavarat haltuun kyseisessä paikassa, jossa on myös voitava lastata 100 tonnia työpäivää kohden."

13 Asetuksen N:o 1135/1999 6 artikla kuuluu seuraavasti:

"Tarjouskilpailun voittajan on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta seuraavat todistukset voidaan toimittaa kuljetusta koskevan voittaneen tarjouksen tekijälle poissiirtämisen yhteydessä:

— eläinlääkinnällinen todistus,

— alkuperätodistus,

— laatutodistus ja

— terveystodistus.

Näiden todistusten saamisesta aiheutuvista kuluista vastaa tuotteen hankkimista koskevan tarjouskilpailun voittaja.

Näiden todistusten laatimisessa on noudatettava malleja, jotka saa pyynnöstä komissiolta."

14 Asetuksen N:o 1135/1999 voimassaolo on keskeytetty toisen tarjouskilpailun avaamisesta sianlihan hankkimiseksi yhteisön markkinoilta sen Venäjälle tapahtuvaa jatkotoimitusta varten annetulla asetuksella (EY) N:o 1135/1999 avatun tarjouskilpailun keskeyttämisestä 16 päivänä kesäkuuta 1999 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1248/1999 (EYVL L 150, s. 23). Asetus N:o 1248/1999 kumottiin 10.8.1999 annetulla komission asetuksella N:o 1773/1999 (EYVL L 211, s. 46), ja asetusta N:o 1135/1999 muutettiin erityisesti tarjousten esittämistä ja toimituksen täytäntöönpanoa koskevien eri päivämäärien osalta.

15 Sianlihan kuljettamisesta Venäjälle 13 päivänä syyskuuta 1999 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1955/1999 (EYVL L 242, s. 13) avattiin tarjouskilpailu asetuksen N:o 1135/1999 perusteella aloitetun yhteisön varastoista Venäjälle suuntautuvan sianlihan viennin kuljetuskustannusten määrittämiseksi.

Riita-asian perustana olevat tosiseikat

16 Kantaja jätti 1.9.1999 Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährungille (liittovaltion maatalous- ja elintarvikevirasto; jäljempänä BLE), joka on Saksan interventioelin, asetusten N:o 111/1999 ja N:o 1135/1999 mukaisen sianlihan hankkimistarjouksen.

17 Komissio teki 14.9.1999 tekemällään päätöksellä hankkimissopimuksen kyseisen päätöksen 1 artiklassa lueteltujen tarjoajien kanssa. Tämän päätöksen mukaan erä nro 14 — 1 000 tonnia puoliruhoja — myönnettiin kantajalle.

18 Komissio ilmoitti 15.10.1999 päivätyllä telekopiolla kantajalle päätöksestään tehdä Tour Trans Internationale Speditions GmbH:n (jäljempänä Tour Trans) kanssa sopimuksen kantajan erän kuljetuksesta.

19 Sen jälkeen, kun erä oli poistettu Zerbstissä (Saksassa) sijaitsevasta kylmävarastosta, kantaja toimitti Tour Fransille 60 eläinlääkärin todistusta, mukaan lukien terveystodistukset, jotka Duisburgin eläinlääketieteellinen laitos oli antanut Zerbstissä sijaitsevassa kylmävarastossa oleville määrille, Duisburgin kauppa- ja teollisuuskamarin yhteensä 1 013 331, 2 kilon määrälle vahvistaman alkuperätodistuksen, sekä kantajan samalle määrälle vahvistaman laatutodistuksen.

20 Koska Tour Trans ei hyväksynyt kantajan menettelyä, se vaati, että sillä olisi käytettävissään kullekin Tour Transin käyttämälle kuljetusvälineelle välttämättömät asiakirjat, ja se ilmoitti, että jos kantaja kieltäytyy tästä, se laadituttaa ne kantajan kustannuksella.

21 Kantaja ilmoitti 20.10.1999 päivätyllä kirjeellään komissiolle sen ja Tour Transin välille syntyneistä erimielisyyksistä. Komissio vastasi 25.10.1999 päivätyllä kirjeellä asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklaan viitaten, että hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajan on toimitettava tässä säännöksessä tarkoitetut todistukset kullekin käytetylle kuljetusvälineelle.

22 Komissio ilmoitti 10.11.1999 päivätyllä kirjeellään kantajalle, että Tour Trans on hankkimassa välttämättömiä todistuksia, mutta että asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklan nojalla kantajan on vastattava tästä aiheutuvista kuluista, jotka BLE pidättää siltä.

23 Tour Trans lähetti 26.11.1999 BLE:lle kullekin kuljetusvälineelle hankittuihin todistuksiin liittyvistä kuluista laskun, jonka suuruus oli 13 130,04 DEM. BLE ilmoitti kantajalle 1.3.2000 päivätyllä kirjeellä, että sen on maksettava 13 130,04 DEM:n summa, joka oli vähennetty kantajan saamasta summasta.

24 Kantaja ilmaisi 2.5.2000 päivätyllä kirjeellä erimielisyytensä komissiolle siitä, että BLE oli veloittanut siltä nämä kulut ja se vaati pidätetyn summan palauttamista sille.

25 Komissio lähetti 4.8.2000 päivätyllä kirjeellä jäljennöksen tästä kirjeestä BLE:lle muistuttaen, että todistukset on annettava kullekin kuljetusvälineelle. Se päätti tämän kirjeen pyytäen BLE:tä ilmoittamaan tästä kantajalle.

26 Kantaja lähetti 19.9.2000 asianajajiensa välityksellä komissiolle kirjeen, joka sisälsi väitteet sen näkemyksen tueksi, että todistuksia ei täydy antaa kullekin kuljetusvälineelle, vaan koko erälle.

27 Komissio vastasi 10.4.2001 kantajan kirjeeseen toistaen ne väitteet, jotka se oli esittänyt aikaisemmissa kirjeissään.

Oikeudenkäynti

28 Kantaja nosti tämän kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 18.6.2001 rekisteröidyllä kanteella.

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella aloittaa suullisen käsittelyn ja pyysi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 64 artiklassa säädettynä prosessinjohtotoimena asianosaisia vastaamaan kirjallisiin kysymyksiin ja esittämään tietyt asiakirjat. Asianosaiset noudattivat näitä pyyntöjä.

30 Asianosaisten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suullisiin kysymyksiin kuultiin 23.4.2002 pidetyssä istunnossa.

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pyysi istunnossa komissiota toimittamaan kahden viikon määräajassa asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklassa mainitun alkuperätodistuksen mallin saksan kielellä.

32 Komissio vastasi tähän pyyntöön 15.5.2002 päivätyllä kirjeellä.

33 Kantaja ei ole esittänyt asetetussa määräajassa huomautuksiaan tästä kirjeestä.

Asianosaisten vaatimukset

34 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— velvoittaa komission maksamaan 13 130,04 DEM lisättynä 8 prosentin vuotuisella korolla 1.3.2000 lukien

— ja toissijaisesti velvoittaa BLE:n maksamaan sille 13 130,04 DEM lisättynä 8 prosentin vuotuisella korolla 1.3.2000 lukien

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

35 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kanteen tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

36 Kantaja väittää viitaten EY 238 artiklaan, että yhteisöjen tuomioistuimella on toimivalta ratkaista asia yhteisön tekemässä tai sen puolesta tehdyssä julkis- tai yksityisoikeudellisessa sopimuksessa olevan välityslausekkeen nojalla, ja että Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamisesta 24 päivänä lokakuuta 1988 tehdyn päätöksen 88/591/EHTY, ETY, Euratom (EYVL L 319, s. 1) nojalla tätä toimivaltaa käyttää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nyt esillä olevassa asiassa.

37 Kantaja katsoo, että sen ja komission välillä on sopimussuhde, johon sisältyy asetuksen N:o 111/1999 16 artiklan mukainen välityslauseke, mikä johtuu siitä, että komissio on hyväksynyt sen tarjouksen. Tällainen suhde on kantajan mukaan ominainen julkisten hankintojen alalla. Asiassa C-142/91, Cebag vastaan komissio, 11.2.1993 antamassaan tuomiossa (Kok. 1993, s. I-553) yhteisöjen tuomioistuin on myöntänyt komission ja tarjouskilpailun voittajien välillä olevan sopimussuhteen, joka perustuu siihen, että toimituksen olennainen tekijä eli hinta perustuu tarjouskilpailun voittajien tekemään tarjoukseen, jonka komissio hyväksyy.

38 Tässä yhteydessä kantaja viittaa vielä elintarvikeapupolitiikasta ja elintarvikeavun hallinnosta sekä elintarviketurvaan liittyvistä erityisistä tukitoimista 27 päivänä kesäkuuta 1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1292/96 (EYVL L 166, s. 1) 24 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, jossa valtuutetaan komissio tekemään elintarvikeapuohjelmiin kuuluvat sopimukset.

39 Kantajan mukaan on niin, että vaikka komissio on yhteistyössä kansallisten interventioelinten kanssa, sitova päätös tarjouskilpailun voittajasta kuuluu yksinomaan komissiolle asetuksen N:o 111/1999 6 artiklan 2 kohdan nojalla. Edellä mainitussa asiassa Cebag vastaan komissio annetussa tuomiossa vahvistettujen periaatteiden mukaan toimivalta päättää hankinnan olennaisesta osasta eli hinnasta, luo sopimussuhteen tarjouskilpailun voittajan ja komission välille. Kansalliset interventioelimet osallistuvat hankintatoimien täytäntöönpanoon vain komission avustajina, kuten ilmenee myös asetuksen N:o 111/1999 9 artiklan 1 kohdasta.

40 Korkojen maksuvaatimuksesta kantaja toteaa, ettei ole tarpeen perustella tätä vaatimusta erityisesti, koska oikeus saada korkoja johtuu pääasiallisesta vaatimuksesta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tunnustamista yleisistä oikeusperiaatteista.

41 Komission mielestä kanne on jätettävä tutkimatta.

42 Se väittää ensinnäkin, että sen ja tarjouskilpailun voittajien välillä ei ole sopimussuhdetta, toisaalta, koska nyt esillä olevassa asiassa sovellettavat asetukset eivät sisällä mitään tällaista viittausta ja toisaalta, koska jäsenvaltioiden interventioelimet ovat panneet täytäntöön suurimman osan hankintatoimista eikä siis näin ollen komissio.

43 Edellä mainitussa asiassa Cebag vastaan komissio annettuun tuomioon, johon kantaja viittaa, ei komission mielestä voida vedota nyt esillä olevassa asiassa, koska mainitun tuomion perustana olleet asetukset eroavat asetuksista N:o 2802/98 ja N:o 111/1999. Asetukseen N:o 1292/96 sisältyvät elintarvike-

apupolitiikkaan liittyvät yleiset säännöt eivät, toisin kuin kantaja väittää, ole sovellettavissa nyt esillä olevassa asiassa riitautettuihin toimiin. Asetus N:o 2802/98 ei sisällä mitään säännöstä, jonka perusteella komissiolla olisi oikeus tehdä sopimuksia. Toisin kuin asetus N:o 1292/96, asetus N:o 2802/98 on vahvistettu EY 37 artiklan perusteella, mikä viittaa siihen, että kyseessä on yhteisen maatalouspolitiikan puitteissa toteutettu toimenpide.

44 Asetuksen N:o 2802/98 6 artiklan mukaan, jossa viitataan yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL L 94, s. 13) 3 artiklaan, Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta rahoitetaan toimen täytäntöönpanosta aiheutuvat kustannukset. Tässä tapauksessa olisi jäsenvaltioiden tehtävä varmistaa yhteisön säännösten täytäntöönpano niiden alueella. Kansalliset viranomaiset toimisivat siis periaatteessa omissa nimissään ja omalla vastuullaan.

45 Asetuksen N:o 111/1999 16 artiklaa ei voida pitää EY 238 artiklassa tarkoitettuna välityslausekkeena, koska kyseessä olevat suhteet eivät ole luonteeltaan sopimussuhteita.

46 Komissio lisää, että vaikka kanne luokiteltaisiin uudelleen EY 230 artiklan nojalla kumoamiskanteeksi, joka on nostettu 29.3.2001 sisältynyttä komission päätöstä vastaan, kanne olisi tällöinkin jätettävä tutkimatta, koska tällä päätöksellä vain vahvistetaan aikaisempi päätös, jota ei ole riitautettu kohtuullisessa ajassa.

47 Komissio väittää lisäksi, että joka tapauksessa vaatimus 8 prosentin korkojen maksamisesta 1.3.2000 lähtien on jätettävä tutkimatta, koska kannekirjelmä ei sisällä mitään tätä vaatimusta tukevaa perustelua, mikä on ristiriidassa työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan vaatimusten kanssa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

48 Aluksi on tutkittava kysymystä siitä, onko nyt esillä olevassa asiassa olemassa oikeussuhde komission ja kantajan välillä, ja tarpeen vaatiessa päätettävä, onko tämä suhde luonteeltaan sopimussuhde.

49 Asetuksen N:o 2802/98 4 artiklan 1 kohdan mukaan komissio vastaa maataloustuotteiden toimittamista Venäjälle koskevan toimen toteuttamisesta. Asetuksen N:o 111/1999 6 artiklan säännösten mukaan komissio päättää toimituksen myöntämisestä tarjouskilpailun voittajalle, kun taas interventioelinten rooliksi jää tässä vaiheessa vain tarjoustentekijöiden tarjousten vastaanottaminen ja niiden toimittaminen komissiolle. 14.9.1999 tehty päätös, jolla erä nro 14 on annettu kantajalle, on peräisin komissiolta. Edellä mainitun asetuksen 8 artiklan 3 kohdan mukaan ainoastaan komissiolla on valtuudet antaa ohjeita toimituksen jatkamisen helpottamiseksi. Saman asetuksen 9 artiklan säännösten mukaan komissio tarkastaa toimitettavan tavaran. BLE:n kantajalle 1.3.2000 lähettämän kirjeen mukaan BLE pidätti 13 130,04 DEM komission sille 10.11.1999 antamien ohjeiden mukaisesti.

50 Näistä säännöksistä ja seikoista johtuu, että tarjouskilpailun avaajana toimineen komission ja tarjouskilpailun voittaneen kantajan välille syntyi oikeussuhde. Komission ja kantajan välisen oikeussuhteen olemassaoloa ei estä se, että jäsenvaltioiden interventioelimet ovat osittain toteuttaneet hankintatoimet erityisesti tarjouskilpailun voittajille asetuksen N:o 111/1999 10 artiklan mukaan säädetyn menettelyn mukaisesti suoritettujen maksujen osalta.

51 Komission ja kantajan välillä olevan oikeussuhteen luokittelusta on ensinnäkin todettava, että sovellettavat asetukset eli asetukset N:o 2802/98, N:o 111/1999 ja N:o 1135/1999, eivät sisällä mitään nimenomaista mainintaa asiasta. Nämä

asetukset eroavat tältä osin siis elintarvikeapupolitiikasta ja elintarvikeavun hallinnosta 22 päivänä joulukuuta 1986 annetusta neuvoston asetuksesta (ETY) N:o 3972/86 (EYVL L 370, s. 1, tätä asetusta sovellettiin edellä mainitussa asiassa Cebag vastaan komissio) sekä elintarvikeapupolitiikasta ja elintarvikeavun hallinnosta sekä elintarviketurvaan liittyvistä erityisistä tukitoimista 27 päivänä kesäkuuta 1996 annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 1292/96 (EYVL L 166, s. 1; asetus jolla korvattiin asetus N:o 3972/86), joissa säädetään nimenomaisesti, että elintarvikeapu toimitetaan sopimukseen perustuvien sitoumusten perusteella.

52 Tällaisen nimenomaisen luokittelun puuttuminen nyt esillä olevaan asiaan sovellettavista asetuksista ei kuitenkaan sulje pois sitä, että komission ja kantajan kaltaisen tarjouskilpailun voittajan välistä suhdetta voitaisiin pitää sopimussuhteena.

53 Nyt esillä olevassa asiassa sillä, että kantaja on tehnyt tarjouksen, jonka komissio on hyväksynyt, on luotu näiden kahden asianosaisen välille oikeussuhde, joka aiheuttaa näiden kesken vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia. Kantaja on sitoutunut toimittamaan tietyn määrän sianlihaan tiettyyn paikkaan tietyllä hetkellä. Komissio puolestaan on sitoutunut sovitun hinnan maksamiseen. Tällainen suhde täyttää kahdenvälisen sopimuksen tunnusmerkit (asia T-44/96, Oleifici Italiani v. komissio, määräys 18.7.1997, Kok. 1997, s. II-1331, 33—35 kohta ja asia T-186/96, Mutual Aid Administration Services v. komissio, määräys 3.10.1997, Kok. 1997, s. II-1633, 41—44 kohta).

54 Komission ja kantajan välisen sopimussuhteen olemassaolo vahvistetaan asetuksen N:o 111/1999 16 artiklaan sisältyvällä lausekkeella, jonka mukaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen ratkaisemaan kaikki tämän asetuksen mukaisten toimitusten suorittamisesta tai suorittamatta jättämisestä aiheutuvat taikka tällaisia toimituksia koskevien säännösten tulkinnasta aiheutuvat riidat. Tällä lausekkeella on mielekäs merkitys vain, kun kyseessä on komission ja kantajan kaltaisen tarjouskilpailun voittajan välinen sopimussuhde.

55 Edellä esitetyistä arvioinneista johtuu, että asetuksen N:o 111/1999 16 artiklaan ja EY 238 artiklaan perustuva kantajan vaatimus on tutkittava.

56 Korkojen maksamista koskevan liitännäisvaatimuksen tutkittavaksi ottamisesta on todettava, että jäsenvaltioiden lainsäädännöissä on yleisesti tunnustettua, että maksuviivästys aiheuttaa vahingon, joka on korvattava velkojalle. Samoin kansainvälistä tavaran kauppaa koskevista sopimuksista tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen 78 artiklassa määrätään, että jos sopijapuoli ei maksa kauppahintaa tai muuta erääntynyttä rahamäärää, toisella sopijapuolella on oikeus saada sille korkoa. Yhteisön oikeudessa tunnustetaan tällainen korvausvelvollisuus yleisenä oikeusperiaatteena (ks. esim. asia 238/78, Ireks-Arkady v. neuvosto ja komissio, tuomio 4.10.1979, Kok. 1979, s. 2955, Kok. Ep. IV, s. 621, 20 kohta, asia C-152/88, Sofrimport v. komissio, tuomio 26.6.1990, Kok. 1990, s. I-2477, 32 kohta ja yhdistetyt asiat T-202/96 ja T-204/96, Von Löwis ja Alvarez-Cotera v. komissio, tuomio 16.7.1998, Kok. 1998, s. II-2829).

57 Siltä osin kuin liitännäisvaatimus koskee viivästyskorkojen maksamista kertakaikkisena ja abstraktina korvauksena, sitä ei tarvitse perustella erityisesti ja se on otettava sellaisenaan tutkittavaksi.

Pääasia

58 Kantajan vaatimus on pääasiallisesti sen ja komission välistä sopimusta koskeva täytäntöönpanokanne. Tämän kanteen yhteydessä esitetty ainoa peruste koskee

asetusten N:o 111/1999 ja N:o 1135/1999 virheellistä tulkintaa, erityisesti asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklan.

59 Toissijaisesti kantajan vaatimus on vahingonkorvauskorkoja koskeva vaatimus. Ainoa tässä yhteydessä esitetty peruste koskee sopimusta edeltävän tiedottamisvelvollisuuden rikkomista.

Asianosaisten lausumat

60 Kantaja väittää, että asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklassa velvoitetaan tarjouskilpailun voittaja toimittamaan kuljetusta koskevan voittaneen tarjouksen tekijälle todistukset "poissiirtämisen yhteydessä". Viittaus tähän ilmaisuun merkitsee sen mukaan sitä, että tässä säännöksessä tarkoitetut asiakirjat ovat niitä, joiden avulla voidaan taata, että tavara on kyseisenä hetkenä säännösten mukainen. Asetuksen 6 artikla ei koske kuljetuksen jatkoa Venäjälle vaan ainoastaan tuotteen hankkimista. Koska kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja on voinut saada kuljetusasiakirjat kullekin kuljetusvälineelle kantajan toimittamien todistusten perusteella, kantaja katsoo täyttäneensä velvollisuutensa. Asetuksen 6 artiklassa ei siis velvoiteta toimittamaan kuljetusta koskevan tarjouskilpailun voittajalle kutakin kuljetusvälinettä koskevaa todistusta eikä vastaamaan näiden todistusten hankkimisesta aiheutuneista kuluista.

61 Komission esittämä tulkinta on kantajan mielestä yhteensoveltumaton asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklan merkityksen ja tavoitteen kanssa. Tarjouskilpailun jakaminen kahteen osaan merkitsee myös kahta eri velvoitteiden luokkaa. Tuotteen hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittaja vain saattaa tavaran asetuksessa säädetyllä tavalla käyttöön niin, että se on käytettävissä "poissiirtämisen yhteydessä", johon sen velvollisuudet loppuvat. Myöhemmistä vaiheista

johtuvat kustannukset eivät voi kuulua tuotteen hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajan vastuulle, vaan ne kuuluvat sitä vastoin kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittajan vastuulle.

62 Kantaja väittää, että sen on tosiasiallisesti ja oikeudellisesti mahdotonta hankkia todistuksia kullekin käytetylle kuljetusvälineelle. Sillä ei voi olla käytettävissään tietoja, jotka koskevat esimerkiksi kuljetusvälineiden lajia, lukumäärää ja ominaisuuksia. Vain kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja voi määritellä nämä tekijät. Komission esittämä tulkinta merkitsisi kohtuutonta taakkaa hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajalle, koska kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja voi valita kuljetustavan ottamatta huomioon hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajaa. Silloin, kun kantaja teki tarjouksensa, se ei voinut tietää, mitkä asiakirjat kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja tarvitsisi eikä sitä, millaiset kustannukset niistä syntyisi.

63 Asetuksen N:o 1955/1999 2 artiklan 2 kohdasta johtuu myös, että hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajan velvollisuudet loppuvat, kun tavara on toimitettu kylmävarastosta.

64 Asetuksen N:o 111/1999 2 artiklan 3 kohdassa luetellaan lopuksi toimituskuluina etenkin tuotteen hinta ja pakkaamisesta ja merkitsemisestä aiheutuneet kustannukset, eikä tavaran myöhempää kuljettamista varten tarkoitettujen asiakirjojen hankkimisesta aiheutuneita kuluja.

65 Komissio vetoaa asetuksen N:o 111/1999 5 artiklan 1 kohdan g alakohtaan, jonka mukaan tarjoushinnassa on otettava huomioon pakkaus- ja kuljetuskulut tarjouskilpailuilmoituksessa vahvistettuun määräpaikkaan asti. Asetuksen N:o 1135/1999 2 artiklan c alakohdan mukaan erän toimitukseen sisältyy tuotteiden toimittaminen kuljetusvälineeseen lastattuina. Tässä asiayhteydessä ase-

tuksen N:o 1135/1999 6 artiklaa on tulkittava niin, että se merkitsee sitä, että siinä tarkoitetut todistukset on hankittava kullekin käytetylle kuljetusvälineelle ja että hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajan on kannettava kaikki tästä johtuvat kulut.

66 Lisäksi viittaus todistusten malleihin asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklan viimeisessä kohdassa merkitsee sitä, että niistä on tullut epäsuorasti erottamaton osa 6 artiklaa. Nämä mallit eivät jätä mitään epäilystä siitä, että todistukset on toimitettava kullekin käytetylle kuljetusvälineelle.

67 Komissio myöntää, että on tärkeää, että kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja on yhteistyössä hankkimista koskeneen tarjouskilpailun voittajan kanssa. Tätä varten komissio oli ilmoittanut kantajalle kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittajan nimen ja osoitteen 15.10.1999 päivätyssä kirjeessä.

68 Komissio muistuttaa, että sianlihan kuljettamiseen Venäjälle sovellettava asetus N:o 1955/1999 ei sisällä mitään asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklaan verrattavaa säännöstä ja että näin ollen puuttuu laillinen perusta, jonka nojalla kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittajan pitäisi vastata kyseessä olevien todistusten hankintaan liittyvistä kuluista.

69 Komissio kiistää kantajan väitteen siitä, että sen oli mahdotonta hankkia näitä todistuksia todeten, että kantajaa lukuun ottamatta kellään kyseessä olleen tarjouskilpailun voittajista ei ole ollut ongelmia tarvittavien todistusten hankkimisessa.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

70 Kysymys, josta asianosaiset kiistelevät, on pääasiassa se, kuuluuko kantajan velvollisuuksiin tuotteen hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajana toimittaa omalla kustannuksellaan kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaneelle Tour Transille kutakin kuljetusvälinettä koskevat todistukset.

71 Ensinnäkin on todettava, että on selvää, että kantaja on toimittanut Tour Transille erän kylmävarastosta poissiirtämisen yhteydessä 60 eläinlääkinnällistä todistusta, mukaan lukien terveystodistukset, alkuperätodistuksen ja laatutodistuksen, ja että Tour Trans on voinut saada tuotteen kuljettamiseksi Venäjälle välttämättömät todistukset niiden todistusten perusteella, jotka kantaja on toimittanut sille.

72 Toiseksi on huomattava, että asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklassa kyseessä on tuotteiden poissiirtämisen yhteydessä toimitettavat neljä todistusta, jotka tämän säännöksen sanamuodon perusteella on toimitettava yhtenä kappaleena, ja että tässä säännöksessä ei nimenomaisesti mainita hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajan velvollisuudesta toimittaa nämä todistukset kaikille niille kuljetusvälineille, joita kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja aikoo käyttää.

73 Tällainen velvollisuus ei voi johtua myöskään saman asetuksen 2 artiklasta eikä asetuksen N:o 111/1999, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella

N:o 1125/1999, 2 artiklan 3 kohdasta tai 5 artiklan 1 kohdan g alakohdasta, joissa määritellään se, mitä hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajan on sisällytettävä erän toimitukseen.

74 Näin ollen pelkkä viittaus asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklan kolmannessa kohdassa mainittuihin malleihin, jotka saa pyynnöstä komissiolta, ei voi riittää siihen, että hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajalle asetetaan velvollisuus, joka menee pidemmälle kuin sovellettavissa säännöksissä määritellyt velvollisuudet. Nämä tarjouskilpailun voittajat eivät voi kohtuudella odottaa, että nämä mallit merkitsisivät niiden velvollisuuksien laajentamista, ja näin on sitäkin suuremmalla syyllä, kun niitä malleja, joihin asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklassa viitataan, ei ollut saatavissa saksan kielellä, kuten komissio on ilmoittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 15.5.2002 toimittamallaan kirjeellä. Toisin sanoen hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajan velvollisuudesta toimittaa todistukset kullekin kuljetusvälineelle, jota kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittaja aikoo käyttää, ei ole tullut asianosaisten välisen sopimussuhteen osaa.

75 Tätä arviointia ei muuta komission väite siitä, että sianlihan kuljetukseen Venäjälle sovellettava asetus N:o 1955/1999 ei sisällä mitään asetuksen N:o 1135/1999 6 artiklaan verrattavaa säännöstä, ja että näin puuttuu laillinen perusta, jonka nojalla kuljetusta koskeneen tarjouskilpailun voittajan pitäisi vastata tässä säännöksessä tarkoitettujen todistusten hankkimisesta aiheutuneista kuluista. Tällaisen säännöksen puuttumisesta asetuksesta N:o 1955/1999 ei johdu, että hankintaa koskeneen tarjouskilpailun voittajan olisi omalla kustannuksellaan toimitettava neljä todistustyyppiä kullekin aiotulle kuljetusvälineelle.

76 Tästä seuraa, että kantaja ei ole laiminlyönyt asiaan sovellettavissa asetuksissa määriteltyjä sopimusvelvoitteitaan, ja että näin ollen 13 130,04 DEM:n määrää ei voida vaatia sen maksettavaksi.

77 Kantajan pääasiallinen vaatimus on siis hyväksyttävä.

78 Komission maksettavaksi tulevaan määrään on lisättävä viivästyskorot, jotka on laskettava 2.5.2000 eli siitä päivästä lähtien, jona kantaja on vaatinut komissiolta tämän määrän maksamista, aina siihen asti, kunnes maksu on suoritettu kokonaan. Viivästyskorkoihin sovellettavan vuotuisen korkokannan osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä korkokanta on laskettava sen korkokannan perusteella, jonka Euroopan keskuspankki on vahvistanut jälleenrahoitusta koskeville pääasiallisille liiketoimille ja jota sovelletaan kyseessä olevan ajanjakson eri vaiheissa, kahdella prosenttiyksiköllä lisättynä.

79 Koska kantajan pääasiallinen vaatimus hyväksytään, ei ole tarpeen lausua toissijaisesti esitetystä vaatimuksesta.

Oikeudenkäyntikulut

80 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian, komissio vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se on velvoitettava korvaamaan kantajan oikeudenkäyntikulut tämän vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Komissio velvoitetaan maksamaan kantajalle 6 713,28 euroa 2.5.2000 lähtien ja tämän määrän täyteen maksamiseen asti laskettavine viivästyskorkoineen. Sovellettavien viivästyskorkojen korkokanta lasketaan sen korkokannan perusteella, jonka Euroopan keskuspankki on vahvistanut jälleenrahoitusta koskeville pääasiallisille liiketoimille ja jota sovelletaan kyseessä olevaan ajanjaksoon, kahdella prosenttiyksiköllä lisättynä.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Moura Ramos Pirrung Meij

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä lokakuuta 2002.

H. Jung
kirjaaja

R. M. Moura Ramos
toisen jaoston puheenjohtaja